

SLOVENEČ.

Poučni list za slovenski narod.

Pe pošti prejemnik velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
Administraciji prejemnik velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 26.

V Ljubljani, v četrtek 31. januarija 1889.

Letnik XVII.



Cesarjevič nadvojvoda Rudolf.

Iz Meyerlinga pri Badenu, kamor je bil **cesarjevič nadvojvoda Rudolf** v ponedeljek zvečer odšel na lov, raznesla se je sinoči po širni Avstriji in preko njenih mej pretresujoča, nepopisna vest, da je Njegova c. kr. Visokost prestolonaslednik umrl nagle smrti za mrtvoudom.

Sree nam trepeče silne bolesti in roka zastaja, pišoč spomin edinemu sinu preblagega in predobrega nam vladarja, ki je bil nada in up vseh narodov v skupni državi, ponos hrabre armade avstrijske.

Z Dunaja smo dobili sinoči ob 5. uri 20 m. naslednji telegram: Ravno kar je izšla posebna izdaja uradne „Wienerzeitung“ z nastopno vsebino:

Grozna nesreča je zadela Najvišjo cesarsko hišo, vse narode avstro-ogerske države, vsakega Avstrijca, vsakega Ogra. Obče spoštovani prestolonaslednik Rudolf je mrtev, mnogoljubljeni sin Nj. Veličanstev cesarja in cesarice; življenja sreča blagi prestolonaslednici Štefaniji, srčno čislani brat princesinje Gizele in nadvojvodinje Marije Valerije, ponos skupne Najvišje cesarske hiše, upanje zvestih narodov zgrudil se je v cvetji svojih let, v polni moči svojega delovanja v prezgodnji grob. V največji žalosti, z neizmerno boleščjo v sreih obračajo narodi države v neomajani ljubezni in zvestobi svoj pogled k Najvišjemu prestolu ter se družijo v srčni molitvi: Bog naj našemu preljubljenemu cesarju in cesarici in vsi cesarski hiši v takoj britki uri nakloni ono tolažbo, katere tudi milijoni jezikov ne morejo izraziti z besedo.

O pretresljivi smrti se poroča naslednje: Nj. Visokost cesarjevič se je v ponedeljek zvečer odpeljal na graščino Meyerling pri Badenu ter je povabil na lov več gostov, med temi princa Filipa Koburškega in grofa Hoyosa. Nj. Visokost je bil že včeraj nekoliko slabega zdravja ter se je opravičil, da ne more priti na dvor k Najvišjemu družinskemu dinju. Ko so se lovski gostje danes zjutraj (dne 30. t. m.) zbrali, in prestolonaslednik ni prišel, dobili so na hitro sočutno vprašanje strašno poročilo: Nj. c. kr. Visokost cesarjevič je vsled mrtvouda izdihnil plemenito svojo dušo. Kakor strela z jasnega neba je zadela ta pretresljiva vest na dvoru. Vsled neizrekljive bolesti, ki polni Najvišjo cesarsko hišo, so nehoté vsakemu Avstrijcu na jeziku besede: Bog ohrani, Bog obvaruj, Bog blagoslovi Nj. Veličanstvo cesarja, Najvišjo cesarsko hišo in dodeli nam vsem trdno moč, da moremo prenesti stanovitno tako veliko nesrečo.

Ob 5. uri 45 m. nam je došel tretji telegram: Po uradnem poročilu „Wienerzeitung“ odpadejo vse one govorice na Dunaji, ki so prešle v večerne liste o smrti, posebno o nesreči na lovu. Žalostno poročilo je v prvem trenutku vse potrla. Sedaj se gnetejo po glavnih mestnih ulicah velike množice ljudstva, katera izraža globoko žalost in srčno sočutje. Posebna izdaja „Wienerzeitung“ gré iz rok v roke. V brzojavnih uradih je velika gneča. Na borzi je borzni komisar ob 3/4 2. uro naznanil smrt cesarjevičovo. Vsled tega velika osupnjenost. Vse je obstalo ter drlo v največjem neredu na cesti. Seja državnega zbora se je v velikem iznenadenju pretrgala, ko je došlo uradno poročilo o nesreči. Dvorni gledališči in vsa zasebna so preklicala današnje predstave.

Ob 1. uri po polnoči je došel telegram: Uradno je določeno, da je cesarjevič umrl med sedmo in osmo uro zjutraj nenadoma za otrpnelostjo srca na lovski graščini Meyerling. Truplo prestolonaslednikovo odpeljejo o polnoči iz Badena in pripeljejo ob 1. uri zjutraj na Dunaj. Vsi člani cesarske hiše so tekom dne izrazili svoje sočutje cesarju, cesarici in vdovi cesaričinji. Popoldne so papežev nuncij in vsi zastopniki vnanjih držav izrazili ministru vnanjih stvari, grofu Kalnokyju, bolestna čutila o smrti. Predavanja na vseučiliščih so prenehala za nedoločen čas. Mestni zbor se je sešel v izvanredni seji. Borzna zbornica je sklenila, da bode jutri in na dan pogreba borza zaprta. Vse predpustne veselice in slovesnosti so preklicane. Iz vseh delov obeh državnih polovic dohajajo poročila o globokem vtisu žalosti, povsod so seje, predavanja in slovesnosti odpovedane. Vsi listi izražajo v pretresljivih besedah žalostna čutila prebivalstva.

Nadvojvoda Franc Ferdinand se je odpeljal zvečer iz Prage, princesinja Gizela in princ Leopold iz Monakovega na Dunaj. Ogerska spodnja zbornica se zbere zjutraj na željo vseh strank k seji vsled pretresljivega poročila o smrti. Iz vseh evropskih glavnih mest, iz Berlina, Rima, Bruslja, dohajajo telegrami, ki izražajo srčno sočutje narodov. Cesar Viljem je popoldne osebno izrazil avstrijskemu poslaniku Szechenyi-u svoje sočutje. Poslanik Bruck je sprejel kondolencijo kralja Humberta in Crispija. Predsednik francoske republike Carnot je brzojavno izrazil svoje sočutje avstrijskemu cesarju poslaniku v Parizu. Posebno žalosten vtis je napravilo poročilo v Bruslju, kjer je prebivalstvo v največji žalosti. Seja zbornična je bila takoj pretrgana, gledališka predstava odpovedana. Sv. oče je cesarju poslal daljše brzojavno sožalje. Priprave za pogreb se bodo jutri določile.

Dunaj, 31. jan. ob 9. uri 20 m.: Vsi jutranji listi so izšli s črnimi okviri ter izražajo ob smrti cesarjeviča globoko žalost. Pokojnika slave kot ponos cesarskih starišev, kras in diko skupne cesarske hiše, zvezdo upanja narodov avstrijskih, plemenitega in velikodušnega pospeševalca umetnosti in vede. Z ganljivimi besedami izražajo posebno srčno sočutje v nesreči cesarju in cesarici in vdovi cesaričini. „Wiener-Zeitung“ je na prvi strani objavila s črnim robom le uradno naznanilo v naslednjih besedah: Nj. c. kr. Visokost prestolonaslednik nadvojvoda Rudolf je včeraj dne 30. t. m. med sedmo in osmo uro zjutraj nenadoma za srčnim mrtvoudom umrl v svojem lovskem gradu Meyerling pri Badenu. Poročevalce „Fremdenblatt“-a, ki se je odpeljal v Meyerling, je sporočil: Cesarjevič se je v ponedeljek opoldne v dvorni kočiji odpeljal z Dunaja v Breitenfurth, kjer je čakal dunajski izvožček. Cesarjevič pa se ni usel v voz, temveč je šel peš kratko pot do Meyerlinga, vesel in razgovarjajoč se z lovskimi gosti. Ko se je v torek vrnil z lova, je tožil, da ga glava boli, šel v svoje sobe ter sporočil na Dunaj, da se ne more zvečer vdeležiti družinskega obeda na dvoru. V torek zvečer je cesarjevič delal v spalni sobi ter pisal več pisem. Včeraj zjutraj se je zbudil pred sedmo uro ter pozvonil dolgoletnemu strežaju Ivanu Loscheku, naj napravi zajutrek ob polu osmi uri. Povelje izvršujoči strežaj je našel cesarjeviča mrtvega v postelji. Princ Filip Koburški in grof Josip Hoyos sta bila na dvorišču, ko je strežaj bled ko smrt pridirjal z groznim poročilom. Vsi so hiteli v spalno sobo ter takoj spoznali, da je brezvspešna človeška pomoč. Princ Koburški poražen vsled velike nesreče je ostal pri mrtvaški postelji svetlega svaka; grof Hoyos se je iz Badena odpeljal na Dunaj, naznanit cesarski družini strašno nesrečo.

Dunaj, 31. jan. ob 9. uri 50 m.: O žalostnem poročilu na dvoru piše „Presse“: Grof Hoyos se je v lovski obleki pripeljal na Dunaj ob 1/2 uri ter šel naravnost v cesarjev kabinet, ki ga je zapustil čez četrto ure. Takoj je cesar hitel k cesarici, ki je v prvem trenutku srčne bolečine imela toliko nadčloveške moči, da je šla s cesarjem k cesaričini. Le s težavo sta cesar in cesarica pregovorila cesaričino, da se ni takoj odpeljala v Meyerling. Cesar je šel v svoje sobe ter ostal do 3. ure popoldne sam v svoji žalosti. Nato je cesar določil naredbe o prevožnji trupla ter sprejel poročilo dvornega svetovalca zdravnika dr. Wiederhoferja, ki je bil dopoldne poslan v Meyerling. Dr. Wiederhofer se je takoj zopet odpeljal v Meyerling. Truplo cesarjeviča so ponoči v vozu odpeljali iz Meyerlinga v Baden in odtod s posebnim dvornim vlakom ob 12. uri 20 m. na Dunaj. Na dunajskem južnem kolodvoru so stale v žalostni tiho velike množice ljudstva. Na zahtevo stražnikov je občinstvo takoj zapustilo južni kolodvor, ko se je bližal vlak z mrličem. Malo pred polnočjo so prinesli štirje dvorni strežaji črno prepreženo mrtvaško nosilnico na peron. Ob 3/4 1. uro je prišel najvišji dvorni hišnik knez Hohenlohe, ob 1. uri se je pripeljal vlak. Krsto so položili na nosilnico ter jo pokrili s črno-baržunastim suknom, v katerem je uvezen zlat križ. Navzočni so se odkrili v tihi žalosti. Za krsto je šel dvorni župnik dr. Mayer, za tem najvišji dvorni hišnik in cesarjevičevi adjutanti, podpolkovnik grof Orsini-Rosenberg, stotnik pl. Giesel, ki so vodili prevožno mrliča. Truplo so potem peljali na vozu s šestimi konji na dvor, na desni in levi so jezdili po trije gardisti. Množica je bila pred kolodvorom odkrita. Pred dvorno palačo je zopet čakala velika množica ter pozdravila mrtvega cesarjeviča s tihim spoštovanjem. Krsto so prenesli v dvorane visokega pokojnika. Zbornica poslancev se zbere jutri opoldne in gospodska zbornica ob jedni uri, da izrazite žalost. V izložnih oknih, bukvarnah in umetnih razstavah so povsod izobešene podobe umrlega plemenitega kneza. Povsod stojé goste trume, ki izražajo veliko žalost dunajskega prebivalstva, Mnogo dam je vže v črnih oblekah.

Dunaj, 31. jan. ob 10. uri 10. m.: Mrtvaška postelj cesarjevičeva v gradu Meyerling je prav priprosto upravljena. Postelj je od orehovega lesa, nad njo visi v srebrnem okviru podoba cesaričine Štefanije; na pisalni mizi so ležale akvarelne risarije, knjige, velika mapa z načrti in dvoje neodprtih pisem. Dvorni uradniki z Dunaja so takoj naredili zapisnik in zapečatili pisma in papirje. Dvorni župnik Meyer je blagoslovil truplo, glava je slonela na dveh blazinah. Poteze na obrazu mrličevem so bile popolnoma nepremenjene. Truplo so iz Meyerlinga prepeljali v spremstvu orožnikov v Baden ob 1/4 9. uro; na kolodvoru se je zbrala velika množica odkritih ljudi. Princ Filip Koburški se je pripeljal na Dunaj ob 1/2 10. uri zvečer. Nadvojvoda Franc Ferdinand se je pripeljal iz Prage, nadvojvoda Oton z nadvojvodinjo Marijo Josipino iz Brna. Drugi člani cesarske hiše, ki bivajo zunaj Dunaja, se takoj pripeljejo.

Dunaj, 31. jan. ob 11. uri 5 m.: „Neues Wiener Tagblatt“ piše: Cesar Franc Josip je ostal več ur sam v pisalni sobi; ko je sprejel sožaljujoče člane cesarske hiše, bil je miren in je z ganljivimi besedami izrazil svojo udanost v božjo voljo. Cesarica je morala popoldne k počitku. Nadvojvodi Karol Ludvik in Albreht sta v največji žalosti zapustila glasno ihté cesarski dvor. Princ Leopold in princesinja Gizela sta se ob 6. uri zjutraj pripeljala na zahodni kolodvor, kjer ju je sprejel cesar. Princu in princesinji je cesar hitel nasproti, objel ju ter solznih oči večkrat poljubil. Princesinja Gizela je bila žalosti popolnoma potrta. Drugi potovalci so zapustili vlak, ko so se Najvišja in visoka gospoda pozdravili. Iz Gmundena sta se pripeljala vojvoda Filip Virtemberški in vojvodinja Marija Terezija z otroci. Moško pevsko društvo, ki je preklicalo predpustno veselico, snide se danes v občnem zboru, da sklene sožaljujočo izjavo. Po ulicah iz predmestij do cesarskega dvora je mnogo ljudstva. S poslopij visé črne zastave.

Dunaj, 30. jan.: Ob 2. uri popoldne je prišel grof Taaffe z vsemi ministri na cesarski dvor, kjer je bilo takoj ministersko posvetovanje. Minister grof Kalnoky je zbral ob 2. uri vse sekejske načelnike svojega ministerstva k posvetovanju.

Dunaj, 30. jan.: V zbornici poslancev se je najprvo razširila negotova govorica o smrti. Med govorom poslanca Hevere je nastal v dvorani velik nemir, in kmalu so nekateri poslanci in minister grof Falkenhayn prinesli potrdilo žalostne vesti. Nato je predsednik dr. Smolka po Heverovem govoru ob 2. uri zaključil sejo.

Kličemo z besedami svetega pisma: „Ne morem biti potolažen!“

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. januarja.

Notranje dežele.

Parlamentarni krogi so govorili, da je nameraval **naučni minister** predložiti vladno novelo k ljudski šolski postavi že v večerajšnji seji gospodske zbornice. Vlada pa je pozneje sklenila izročiti šolsko predlogo še-le potem, ko bo ogerski državni zbor potrdil orožno postavu.

Državni zbor ne bo mogel gladko prirediti dela pred prihodnjem tednom. Poljski poslanci, ki so zapustili deželni zbor še-le v soboto, kakor tudi dalmatinski poslanci bodo prišli na Dunaj še-le po praznikih.

Razburjenost v Budimpešti zaradi **sprejete orožne postave** je velika. Mnogo oklicev po vogalih pozivlja prebivalstvo, naj ne napravljajo izgrediv, ker imajo vojaške straže najstrožje naredbe. Po noči od dne 29. do 30. t. m. je bil narod grozno razdražen. V Kerepser-ulicah, na Carlsring-u in Andrássyjevih ulicah ni ostala nobena svetilnica, skoraj nobeno okno celo. Mnogo oseb je ranjenih, 32 razgrajalcev zaprtih. Druhal je vlomila v dve prodajalnici ter jih oropala.

Vnanje države.

Bolgarski vladni krogi trdijo, da je bilo stališče bolgarskega eksarha v razporu mej vlado in sinodo dvomno. Eksarh je bajé navidezno pritrdjeval sinodi, ker se je bal, da ga bo ta odstavila. O resničnosti ali neresničnosti v tem oziru je težko govoriti, ker je tudi sumnja jako opravičena, da skuša Stambulov s takimi govoricami omajati zaupanje sinode do eksarha. Z druge strani se poroča, da je eksarh prosil vlado, naj zadeve ne tira do skrajnosti, ker je on sam zahteval od škofov poročilo ter bo po sprejemu tega prišel s škofi obravnavati, da poravná zadevo. „La Bulgarie“ konstatuje, da so ruske spletke poostriale razprtijo mej vlado in sinodo. — Bolgarska narodna banka je z nemško narodno banko v Berlinu sklenila posojilo desetih milijonov frankov s prodajalnim kurzom 90 in proti šestodstotnemu obrestovanju.

Ruski listi razpravljajo Boulangerjevo zmago z velikim zanimanjem, vendar pa ne izrekajo končne sodbe. „Novoje Vremja“ in „Novosti“ pravijo, da je Boulangerjeva zmaga poziv, naj odločneje postopa republika. — Varšavski listi poročajo, da je Rusija dovolila za l. 1889 znesek 6000 rubljev v vzdrževanje nastopnih bolgarskih zavodov: bolgarske šole v Carigradu, bolgarske šole sv. Cirila in Metoda v Ohridi, otroškega vrta v Plovdivu in dekliške šole v Bujukderu.

Nemški državni zbor je v drugem čitanju potrdil vzhodno-afriško predlogo z vsemi glasovi večine zoper one prostomisljenikov in socijalistov. Zavezni komisar Wissmann je rekel v teku razprave: Sila se bo morala rabiti; toda kolikor odločneje se bo to storilo, tem manj časa bo trajala, tem več bo pomagala in tem manj bo segala v splošnje razmere. — Knez Bismarck je neki naročil nemškemu veleposlaniku v Parizu, naj odločno deluje pri predsedniku Sadi-Carnotu za to, da se bo poklicalo ministristvo Ferry. — Stevilko „Kreutz Ztg.“, ki je obsegala članek z naslovom: „Das monarchische Gefühl“, je vlada zaplenila ter se je pisatelj baron Hammerstein zatožil zaradi razžaljenja — veličanstva. V dotičnem članku se je, kakor znano, razpravljalo, da mora kancelerjevo postopanje v Geffkenovi zadevi žaliti monarhični čut pruskih patrijotov. Hammerstein je s tem k večjemu razžalil Bismarcka, nikakor pa ne cesarja. Ako se obistini vest o napominani zatožbi, potem se prav lahko zgodi, da bo Bismarck doživel poraz à la Geffken v drugi izdaji.

Jedna nesreča pride redko kedar sama, to so **francoski** republikanci bridko izkusili: Boulanger je bil z večino voljen, in vendar se pri tem ni kalil mir. Nekoliko izgrediv bi bilo Floquetu in tovarišem jako po godu, najboljša rešitev iz soteske, v katero so se zaleteli. Toda Boulanger je bil toliko prebrisan, da jim ni izkazal te ljubavi, in tako so se morali povrniti vojaki v vojašnice, ne da jim je bilo treba posredovati; Floquet pa je moral zopet v žep vtakniti izjemne postave, katere je imel vže pripravljene, da jih predloži zbornici, to tembolj, ker vže zdaj pobija večina listov tako postopanje. To je druga nesreča za republikance, njihova nesloga. Kako tužno toži dunajska židinja „N. Fr. Pr.“, ko piše: „Obžalovanja vredno je le, da bode zbornica komaj zmogla izvršiti rešitev. Pač so se republikanci v večerajšnji seji združili, ko se je šlo za predložitev Jouvencelove interpelacije zoper združene monarhiste in boulangiste. Dlje ko do zaničavanja pa ne gre republikanska sloga, to tudi dokazuje okoliščina, da se branijo ubogati Floquetovemu pozivu in v izvanparlamentarni seji določiti potrebne naredbe. Celó nesreča, ki je v nedeljo zadela republikance, jih ni mogla spametovati, da morejo rešiti državno obliko le tedaj, ako si prilasté politični čednosti slogo in disciplino.“ V istini se republikanci do danes niso še zjediniili o bodoči taktiki. Floquet hoče odstopiti, Sadi-Carnot ni sprejel njegove ostavke; oportunci so pač za odločno postopanje, toda ta nalog naj izvrši novo iz njihove srede sestavljeno ministerstvo;

vodje levičarskega centra, „Temps“, pa hočejo imeti koalicijski kabinet, zbornica naj pretrga zasedanje, nove volitve pa naj se razpišejo še le za mesec oktober. Kaj čaka Francijo, je vprašavno, gotovo pa je, da republikanci niso več gospodarji položaja, marveč jim je na razpolaganje le še slučajnostna politika. — Boulanger je izdal oklic svojim volilcem, v katerem pravi: „Na poštenost uradnikov in odkritosrčnost splošnje volilne pravice oprta narodno-republikanska stranka je ustanovljena. Zbornica, ki jo je srdito pobijala, ima pred seboj razpustitev, in ne bo ji ušla. Volilci! Vam, Vaši zdravi pameti se bode morala zahvaliti naša velika domovina, ako se bode oprostila parasitov, ki jo razjedajo in onečastujejo. Republika je zdaj odprta vsem Francozom, ki imajo dobro voljo; ti naj vstopijo, ostali pa naj se poberó.“

Vstajno gibanje mej **rumunskim** prebivalstvom se še vedno ni poleglo. Ministerski predsednik je pri nedavnem zborovanju zbornične večine opozoril na nevarnosti, ki preté vsled te propagande. Akoravno so se v raznih krajih ustanovila društva, takó tudi v Krajovi, ki delujejo z razširjanjem tiskovin zoper vstajno gibanje, vendar so kmetje vedno bolj razburjeni, to pglavitno zaradi tega, ker zbornica zaradi osebnih pričkanj odlašá rešitev zemljiških predlog. — Vsled upiranja konservativne stranke se je moral opustiti načrt, da bi se poklical v deželo kraljev stričnik in proglasil za prestolonaslednika. Govori se o novi ministerstveni sestavi Brătianu-Carp. — Starokonservativni bojarski list „Indépendance Romaine“ proslavlja Boulangerjevo zmago kot za Rumunijo vesel, za Nemčijo pa žalosten dogodek.

Kralj Humbert je dne 28. t. m. otvoril **italijanski** parlament s prestolnim govorom, ki nikakor ni posebno mirovnega značaja. Mej drugim je rekel: Postavodajalno delo, h kateremu ste poklicani, je mirovno; toda z orožjem zajamčeni mir je goljufiv; ako bi vlada moja ne nadaljevala vestno skrbeti za vojno in mornarico, izdala bi državo. Finančne razmere nujno tirjajo, da se do skrajne meje skrečijo troški, toda to se nikakor ne smé zgoditi na kvar vojaškim napravam in podjetjem.

Izvirni dopisi.

Iz Celja, 26. januarja. (Dijaška kuhinja v Celji.) Za III. društveno šolsko leto 1888/89 so dalje darovali naslednji častiti in prečastiti daritelji. Anton Balon, župnik na Vranskem, 5 gld. Anton Balon nabral od šestih odličnih domoljubov vranskega okraja 6 gld. Jakob Planinšek v „Leopoldinu“ v Gradcu 1 gld. Okrajni odbor Gornja Radgona 5 gld. Franjo Magdič, c. kr. profesor v Zagrebu, 5 gld. Dr. Franjo Celestin, c. kr. prof. v Zagrebu, 3 gld. Ivan Stožir, c. kr. profesor v Zagrebu, 5 gld. Vekoslav Sijanec, kapelan v Novi cerkvi, 2 gld. Preč. g. Frece, župnik na Belih vodah, 5 gld. Občina Velika Pirešca 25 gld. Vinko Medie, župan v Sevnici, 2 gld. Franc Zdolšek, župnik v Solčavi, 5 gld. Ant. Kupljen, c. kr. notar v Črnomlju, 3 gld. Franc Cukala v Gomilski 1 gld. Dr. Hrašovec, odvetnik v Slov. Gradcu, 5 gld. M. Novak, c. kr. sodnik v Kostanjevici, 5 gld. Jezovšek, notarski kandidat v Celji (kupon v vrednosti 1:50), 1 gld. 50 kr. Dr. Gustav Ipavič, župan v Št. Jurju ob južni železnici, 5 gld. 63 kr. Vincenc Plaskan, župnik v Zibiki, 6 gld. 75 kr. Prevzvišeni gospod knezoškof Jakob Maksimilijan za januarij 4 gld. Okrajni zastop vranski 10 gld. Ivan Modie, župnik na Prihovi pri Konjicah, 5 gld. Dr. Albin Poznik, c. kr. notar v Rudolfovem, 2 gld. Tomaž Cajnkar, c. kr. okrajni pristav na Laškem, 2 gld. M. Sternad, župnik na Ljubnem, 5 gld. Mat. Gril, koncipijent v Postojini, za januarij in februarij 1 gld. Andrej Urek, župnik na Polzeli, 5 gld. Krispin Krispinovič nad Laškim, 2 gld. Josip Zelenik, odgojitelj na Dunaji, 10 gld. — Vsem blagim dariteljem presrečna zahvala v imenu mladine in prosimo še daljnih milodarov. — V Celji, dne 15. januarja 1889.

Makso Veršec, blagajnik. Mihael Vošnjak, predsednik.

Trgovska in obrtniška zbornica.

III.

V. Gosp. zbornični svétnik Fr. Ks. Souvan poroča, da je izpraznjenih pet cenzorskih mest pri podružnici avstro-ogerske banke v Ljubljani. Odsek nasvetuje, naj se predlagajo za popolnjenje izpraznjenih mest pri podružnici avstro-ogerske banke v Ljubljani naslednji gospodje: Josip Kordin, Josip Kušar, Em. Mayer, Arthur Mühleisen, F. M. Regoršek, Julij Zeschko, Mihael Pakič.

Predlog je bil sprejet.

VI. Gosp. Zbornični svétnik Oroslav Dolenec poroča, da je c. kr. deželna vlada poslala trgovski

in obrtniški zbornici poročilo c. kr. okr. glavarstva v Postojini o ustanovitvi obrtnih zadrug v sodnem okraju vipavskem in njih okolišu z vabilom, da se o tej stvari izrazi.

Dne 27. avgusta l. l. zbrali so se skoraj vsi obrtniki in trgovci sodnega okraja vipavskega v Vipavi, kjer je poslanec zbornični natanko razlagal pomen in smoter zadrug. Po daljni razpravi izrekli so se navzočni za naslednje zadruge:

1. za zadrugo gostilničarskih in krčmarskih obrtov ter mesarjev,

2. za zadrugo vseh rokodelskih obrtov, izimši mesarje in vojeninarje, nadalje staviteljskih obrtov (mojstrov staviteljev, zidarjev, kamenarjev in tesarjev), dimničarjev in podkovstva,

3. za zadrugo vseh obrtov na vodi, in sicer mlinarjev, žagarjev in stop za čreslo,

4. za zadrugo trgovskih in vseh drugih v prejšnjih zadrugah neimenovanih svobodnih in dopuščenih obrtov.

Odsek se je uveril, da so se obrtniki in trgovci vipavskega sodnega okraja ozirali na določbe zakona in si vredili zadruge tako, da bodo brez ovir lahko vspešno delovale, ako bodo le odbori prav tolmačili zakon in pravila, o čemer pa ni dvojiti, ker so obrtniki kazali veliko zanimanje za snovanje zadrug. Ker je okoliš posamičnih zadrug primeren razmeram sodnega okraja vipavskega, nasvetuje odsek:

„Slavna zbornica naj se v svojem poročilu do visoke c. kr. deželne vlade izreče za to, da se zadrugam v sodnem okraju določi oni okoliš, kateri so si vdeleženci dne 27. avgusta 1888. l. izbrali.

Predlog se sprejme.

Dnevne novice.

(† Cesarjevič Rudolf.) Strašna in pretresljiva vest o smrti prestolonaslednika Rudolfa je došla v Ljubljano včeraj okoli četrte ure popoldne ter se je bliskoma razširila po mestu. Vse je bilo prestrašeno in iznenadeno. Marsikdo ni hotel verjeti nenadnega poročila. Ob 5. uri je prišlo uradno poročilo, ki je potrdilo grozno nesrečo. Z grada in mnogih poslopij vejejo črne zastave, ki naznanjajo, da ni več med živimi prestolonaslednika, ki je bil ponos cesarskih svojih starišev, cvet na drevesu habsburškem, upanje narodov avstrijskih.

(Presvetli cesar) je daroval za šolo v Postetrici 200 gold.

(Gosp. deželni predsednik) se je včeraj z brzovlakom odpeljal na Dunaj.

(Imenovanje.) Duhovni svetovalec in župnik v Št. Rupertu, č. g. Alojzij Košir, je imenovan kn.-škof. konz. svetovalec.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Č. g. Franc Zbašnik je dobil župnijo Hinje, č. g. Anton Fettich-Frankheim župnijo Šent Jernej. Č. g. Simon Zadnik, župnik v Čatežu, je umirovljen, čast. g. Franc Perpar, kapelan v Šmarjeti, je začasno upokojen.

(Kanonično vmesčen) bil je danes na župnijo Št. Ožbalt č. g. Ivan Nemanjič, dosedanji tamonjski župnijski oskrbnik.

(Imenik duhovnikov episkopovine sekavske) izkazuje, da je po 10 naddekanovinah, oziroma 44 dekanovinah ob novem letu delovalo po 734 farah 618 duhovnikov. Skupno število duhovnikov po samostanih in raznih službah in v dušeskrbi je 1007 oseb. Število katolikov je 802.205 duš, od tega v dekanovini Gradec s stolno faro 117.480 ljudij. Samostanov je po škofiji 26 moških in 67 ženskih. Zvunaj episkopovine imajo šolske sestre podružnico pri sv. Petru blizu Maribora, a usmiljenke po jedno hišo v Celovcu, v Gorici in v Trstu.

(Iz Kamnika) se nam poroča, da izostane napovedana Vodnikova veselica v narodni čitalnici vsled velike nesreče, ki je zadela Avstrijo.

(Južna železnica) bode vsled posredovanja g. poslanca Mihe Vošnjaka ustanovila postajo pri Loki — med Zidanim Mostom in Selniceo, ako občina brezplačno prepusti potrebno zemljišče.

(Gospod Peter Mayr mlajši), posestnik v Kranji, pristopil je podpornemu društvu za slovenske visokosolce na Dunaji kot ustanovnik ter je po gosp. Janku Globočniku društvu poslal **petdeset goldinarjev**. Presrečna hvala!

(Brez zločina.) Komisija, ki je pregledovala znanega Koprivška, je izrekla, da je imenovani na poti z Vranske zmrznil in da ni najmanjša sledi v obziru na kakšno zločinstvo, o katerem se je začelo slutiti.

(Obresti v socialnem oziru) spisal J. Belec. Ta zanimivi spis, priobčen v „Slovenec“, izšel je v posebni knjižici, katero prodaja „Katol. Bukvarna“ po 6 krajcarjev izvod.

(Sedemdesetletnico) svojega življenja slavil je včeraj dné 30. januarja maloštajarski Nestor, pred. gosp. stolni dekan Ignacij Orožen v Mariboru. Dal Bog, naj bi še leta 1892 krepek in čil, kakor je danes, obhajal petdesetletnico svojo duhovniško časti!

(Iz Postojine.) Zaradi smrti Njegove Visokosti cesarjeviča Rudolfa preloži se vsled odborovega sklepa čitalnična veselica, ki bi imela biti v soboto 2. febr. na korist M. Vilharja spomeniku, na nedoločen čas.

(Vabilo.) V spomin prvega slovenskega pesnika Valentina Vodnika priredi narodna čitalnica v Črnomlju dné 2. svečana t. l. veselico. Vspored: 1. A. Nedved: „Zvezna“; poje moški zbor. 2. Slavnostni govor. 3. Hauser: „Liebeslied“; Duo za gosli in glasovir. 4. Fr. Gerbič: „Milotinki“; samospava za visoki glas. 5. S. Gregorčič: „Jeftejeva prisega“; deklamacija. 6. Dr. G. Ipavec: „Danici“; samospjev in brenčeči zbor. 7. A. Nedved: „Darilo“; Besede M. Vilharjeve. Samospjev za moški glas s klavirjem. 8. Fr. Flotow: Potpourri iz opere „Alessandro Stradella“; za gosli s spremljevanjem glasovira.

(Vabilo) na Vodnikovo svečanost, katero priredi narodna čitalnica novomeška in „Dolenjsko pevsko društvo“ svojim društvenikom dne 2. februarja t. l. v prostorih „Narodnega doma“. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Vspored „Dolenjskega pevskega društva“ pod vodstvom g. pevovodje D. Langerja: 1. Fr. Gerbič: „Moj spominek.“ Besede Vodnikove. Mešan zbor. — 2. Beethoven: „Prometheus.“ Čveteroročno na klavirji. — 3. Ant. Nedved: „Moja Rožica.“ Besede Kurnikove. Kvartet. — 4. Lj. Hudovernik: „Naša zvezda.“ Moški zbor z bariton-samosplovom. — 5. F. pl. Suppé: Overtura operi „paragraf 3“. Osmoročno na dveh klavirjih. — 6. Fr. Abt: „Čuj zvonov spev.“ Besede H. Franckove. Ženski zbor z orkestrom.

Raznoterosti.

— † Sergej Andrejevič Jurjev, pisatelj in žurnalist ruski, umrl je 7. t. m. v Moskvi v 67. letu svoje doba. Bil je nekaj časa profesor matematike; objavil je mnogo spisov, čislanih i na inostranskem. Neke dobe bil je tudi v vredništvu časopisa „Beseda“, potem je pa vredoval od leta 1879 do 1885 „Rusko misl“, ki je postala vsled sotrudištva najboljših literarnih in žurnalističnih moči v istini izborna glasilo. Vrh tega baval se je z modroslovjem, pedagogiko, zgodovinskim slovstvom, estetikom in raznimi vedami, dalje se je zanimal tudi za gledališče, za katero je prevajal iz Shakespeara, Lopez de Vege in Calderona. Pokojnik bil je jako priljubljen in v obče čislan; ruski dnevniki so polni nekrologov, životopisov in spominov o njem.

— Jeden milijon rubljev za življenje. Ruskemu milijonarju Brodekemu v Odesi je nedavno umrl sin Salomon vsled vročinske bolezni. Poklical je oče k svojemu bolnemu sinu najsvetlejši zdravnik iz cele Evrope, tako z Dunaja dr. prof. Nothnagel-na, ter je obljubil onemu, ki mu otme sina smrti, jeden milijon rubljev. Toda vsa umetnost najslavnejših zdravnikov ni ničesa pomagala, smrt se ni ozirala na zlato milijonarjevo — sin je umrl.

— Odlikovana žena. V Rouenu na Francoskem se je dné 22. t. m. vršila ginljiva svečanost. Polkovnik 74. pešpolka je v navzočnosti slednjega izročil vojaško svetinjo kantinerki Jordoux. Žena je zaslužila to odlikovanje, kajti bila je v vseh vojskah, katere je imela Francija zadnjih trideset let, rešila je pri Solferinu nekemu stotniku in sergentmajorju življenje, ter je z veliko požrtvovalnostjo stregla in z lastnimi jedili in pijačami okrepčevala ranjence.

Telegrami.

Dunaj, 31. januarja. „Wiener Ztg.“ piše: Strašni udarec je prenel, da bi takoj mogli popolnoma pregledati velikost zgube, ki je zadela dinastijo, državo, svet. Bog naj potolaži cesarsko hišo v žalosti vsled smrti. — „Neue Fr. Presse“ piše: Vsi narodi, stanovi in slojevi narodov imajo vzrok, da objokujejo pokojnika, v prvi vrsti pa delavni, omikani državljani. Cesarjevič Rudolf je imel odprto oko za vprašanja našega časa, velikodušno srce njegovo je čutilo napake družbe. Sanjal je o sreči narodo, katere bi vladal. V tiem spoštovanji gledajo ti narodi k svojemu vladarju, junaku na prestolu, katerega bolečino naj bi vsaj nekoliko olajšala zavest, da čutijo z njim milijoni src. — „Fremdenblatt“ opominja, naj bi v žalosti ne pozabili onih, ki so najbolj

zadeti, plemenite soproje, vzvišene matere in v prvi vrsti najhuje zadetega cesarja. — „Presse“ izraža neizmerno bolest, s katero žaluje vsa Avstrija, tesno zvezana s cesarsko hišo, ob mrtvaškem odru knežjega sina, ki je mnogo obetal. — „N. Wr. Tagblatt“ povdarja, kako je besarjevič z bogato omiko svojega časa obračal pozornost vsem dogodkom javnega življenja, združujoč plemenita čutila z jasnim razumom. Naštevava dobre lastnosti, ki so bile razvite do velike popolnosti. — „Wiener Tagblatt“ povdarja pokojnika vzgledno vzgojo. Bil je vzor viteške spretnosti, bistra glava, trezen mislec, ki je zrl v globino narodove duše. Zvezda prve vrste je zasijala na obnebi avstrijskem, ki je sedaj za vedno zatemnela. — „Deutsche Ztg.“ slavi izredno prestolonaslednikovo priljubljenost mej narodom, katero si je pridobil brez hrepenenja po popularnosti s svojo prijaznostjo; spomin njegov bo večno trajal. — „Vaterland“: Vse posvetne misli so se danes umaknile pri zvestih Avstrijcih molitvi: Bog naj potolaži cesarja, cesarico in vzvišeno vdovo ter naj dá prerano umrlemu večni pokoj. — „Extrablatt“ pravi: Edina tolažba v trenutku hude nezgode je trdna vez mej cesarsko hišo in narodom, ki se je v vseh viharjih izkazala nerazrušljivo. — „Volkszeitung“ sklepa pokojnikovo veselje do razvedrilnega lora iz njegove vroče ljubezni do narave ter pravi: Prestolonaslednik Rudolf je bil sin svojega očeta ter bi bil postal pravi knez miru.

Dunaj, 31. januarja. K seji dunajskega mestnega zbora so prišli ob 10. uri zjutraj odborniki črno oblečeni. Župan Uhl je stoječe nagovoril naglašajoč prestolonaslednikove duševne zmožnosti, njegovo navdušenje za umetnost in vedo, globoko in splošno omiko brez predsodkov. „Bog naj potolaži cesarja, cesarico in vdovo-soprogo. Njegova podoba nikedar ne bo izginila iz naše duše, kajti znano nam je, kakó je ljubil Dunaj, kaj smo zgubili z njim. Bog ohrani cesarja, Avstrijo!“ Potem se je seja sklenila. — Nadvojvoda Ferdinand Salvator in veliki vojvoda Toskanski sta došla iz Solnograda.

Dunaj, 31. januarja. Provincijalni listi vseh jezikov, češki, nemški, poljski, ruski, slovenski, srbski in italijanski izražajo nepopisljivi vtis žalostnega poročila; v vseh pokrajinah Avstrije se popolnoma razumeva duševna veličina umrlega, prav se ocenjujejo njegove človeške kreposti in povsod čutijo podložniki britko izgubo s cesarjem, katerega žalost se more le s tem olajšati, da se še tesneje oklenejo avstrijski narodi cesarske hiše. Posebno tukajšnji in provincijalni listi opravičeno povdarjajo tudi pesniško nadarjenost pokojnikovo.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
	opazovanja	barometra v mm	toplotoma po Celsiusu		
30	7. u. jut.	740.1	— 5.6	sl. svzh.	oblačno
	2. u. pop.	738.1	— 4.4	sl. szap.	„
	9. u. zveč.	737.4	— 3.2	sl. zap.	„

Srednja temperatura 0.7° C., za 2.0° pod normalom.

Zahvala.

Vsem, ki so med kratko boleznijo in o smrti mojih nečakinj

KATARINE STERBENC,

omož. Lavrinšek, in

MARIJE STERBENC,

moje gospodinje,

skazovali svoje sočutje in zadnjo čast, se prav srčno zahvaljujem in ji priporočujem vsem znancem v molitev.

V LESKOVCU, dné 29. jan. 1889.

Dr. J. Sterbenc,

(1)

stric.

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Na prodaj je

lep vinograd s hramom,

z opeko kritim, in gospodarskim poslopjem, kakor tudi stiskalnico, ležeč pri Svetinjah v slovenskih gorah. Posestvo je tik cerkve v najlepši legi in primerno za umirovljenega gospoda duhovnika. Cena 3500 gld. — Natančneje javlja Filip Bezjak, posestnik v Tergovišču, pošta Velika Nedelja na spodnjem Štajerskem. (3—2)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Františkansko cerkvi v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnathe barve v ploščevinastih pušicah (Bleebüchsen) v domačem lanenem oljnatem firnežu najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah.

Cenike na zahtevanje.

Marijacejske kapljice za želodec, izvrstno vplivajoče pri želodčnih boleznih.



Nepreseljive pri pomanjkanji teka, slabosti želodca, smrdljivi sapi iz ust, napetji, kislem riganju, koliki, prehlajenji želodca, gorečici, kamenu, preobilnem sluzu, gnjusu in bruhanji, glavobolu (ako ima svoj izvir v želodeci), želodčnem krču, zaprtju, preobloženji želodca z jedili ali pijačami, boleznih vsled glist, boleznih na vrtnici in jetrah, ter zlati žili. — Cena steklenici z navodom o rabi 40 kr., dvojni steklenici 70 kr.

Glavni razposiljatelj lekarnar Karol Brady, Krenžir [na Moravskem].

Marijacejske kaplice za želodec niso tajno sredstvo. Snovi, koje obsegajo, navedene so v navodu o rabi koji je pridejan vsaki steklenici.

Pristne dobiti so skoraj v vsaki lekarni.

Svarilo! Marijacejske kapljice za želodec se mnogo ponarejajo. V znak pristnosti zavita mora biti vsaka steklenica v rudeč papir, na kojem je zgorajšnja varstvena znamka, ter mora biti vrhu tega tudi še povedano na navodu o rabi, ki je pridejan vsaki steklenici, da je tiskan v tiskarni H. Guseka v Krenžiru.

Pristne so dobiti: Ljubljana: lek. Gab. Piccolli, lek. Jos. Svoboda. — Postojina: lek. Fr. Baecareich. — Škofjaloka: lek. Karol Fabiani. — Radovljica: lek. Aleks. Roblek. — Rudolfovo: lek. Dominik Rizzoli, lek. Bergmann. — Kamnik: lek. J. Močnik. — Črnomelj: lek. J. Blažek. (50)

Lekarnarja Rih. Brandta

švicarske kroglice

rabiljo in priporočajo že 10 let profesorji, prakt. zdravniki in občinstvo kot ceno, prijetno, izvrstno in neškodljivo DOMAČE in ZDRAVILNO SREDSTVO, koje so preiskali:

prof. dr. R. Virchow, Berlin. pl. Gietl, Monakovo (†). Reclam, Lipsko (†). pl. Nussbaum, Monakovo. Hertz, Amsterdam. pl. Koczynski, Krakovo. Brandt, Kolos. prof. dr. pl. Frerichs, Berlin (†). pl. Scanzoni, Vireburg. C. Witt, Kodanj. Zdekauer, Petrograd. Soederstadt, Kasan. Lambi, Varšava. Forster, Birmingham.

pri nepravilnostih spodnjetelesnih udov.

pri boleznih jeter, zlati žili, perpelci, telesnem zaprtju in njega posledicah, kakor: bolečinah v glavi, vrtoglavici, tesnobi, težki sapi, pomanjkanji teka itd. Lekarnarja Rih. Brandta švicarske kroglice radi jemlje zaradi polahkega učinka ženske; na vsak način jim je dati prednost pred prehudo vplivajočimi solmi, grenčicami, kapljicami, miksturami itd.

V varstvo kupavajočega občinstva opozorujemo še enkrat na to, da se nahajajo v prometu švicarske kroglice v mamljivo sličnih zavitkih. Pri kupovanji prepričati se je treba s tem, da se odviše navodilo k rabi s škatlice, ali ima etiketa zgorajšnjo podobo, bel križ v rudečem polju in podpis Rihd Brandt. Tudi še posebno naglašamo, da se prodajajo lekarnarja Rihd. Brandta švicarske kroglice, ki se dobivajo v lekarnah, le v škatljicah za 70 kr. (ne pa v manjših škatljicah). — Kroglice obstoje iz: male trobelike, moškutnice, aloe, absinta, močvirne detelje in lecijana.